

Uppföljningsprocess 2016

Årsrapport 2016

Nämnd för folkhälsa och primärvård i
Umeåregionens rapport till Landstingsstyrelsen

Antas av Nämnd för folkhälsa och primärvård i Umeåregionen 2017-02-23

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	3
2. NÄMNDENS SAMLADE BEDÖMNING	3
3. MÅLUPPFYLLELSE.....	4
3.1 ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSE.....	6
4. ARBETE MED FULLMÄKTIGES UPPDRAG.....	6
5. EKONOMI.....	6

1. Inledning

Nämndens huvuduppdrag är att bedöma hälsoläget bland befolkningen i det geografiska området och till följd av detta skatta behovet av primärvård och folkhälsoinsatser i området samt bedöma behovet av åtgärder för att förbättra denna. Nämnden ska bedöma hur dessa behov av åtgärder tillgodoses i relation till prioriteringsprinciperna. Nämnden ska lämna underlag till landstingsstyrelsen inför fullmäktiges beslut om landstingsplan och andra styrande dokument. I underlaget redovisas hur behoven tillgodoses och förslag lämnas om eventuella ytterligare analyser, uppföljningar, förändrade prioriteringar, inriktningsbeslut och förebyggande insatser.

I landstingsplanens anvisningar för 2016 riktas två särskilda uppdrag till nämnden:

- Arbeta aktivt för att motverka våld i nära relationer
- Arbeta aktivt för att motverka ökat riskbruk av alkohol

Årsrapporten innehåller en sammanfattning av nämndens verksamhet, bedömning av verksamhetsmålen uppfyllelse, sammanställning av kurser och konferenser (bilaga 1) och en ekonomisk redovisning.

2. Nämndens samlade bedömning

Nämnden har arbetat utifrån sin verksamhetsplan med mätbara mål samt utifrån de i landstingsplanen riktade uppdragen för 2016. Nämnden har uppfyllt sina mål med en ekonomi i balans, och visar i årsrapporten ett positivt ekonomiskt utfall på totalt 181 700 kronor.

Arbetet via folkhälsoråden i kommunerna är centralt och ett viktigt forum för förebyggande folkhälsoarbete. Via folkhälsoråden har nämnden arbetat med att motverka våld i nära relationer och motverka ett ökat riskbruk av alkohol. Arbetet med dessa två riktade uppdrag har också skett via flertalet andra arenor, se tabellen för uppföljning av inriktningsmålen. Folkhälsoråden i kommunerna har aktivt arbetat för att revidera sina folkhälsopolitiska program.

Nämnden har besökt landstingets företagshälsovård, Previa och Feelgood för dialog. Företagshälsovården ser ett ökat inflöde gällande stressrelaterad problematik samt psykisk ohälsa. Landstingets företagshälsovård ser även en ökad tillströmning av ärenden som härrör från inomhusklimatet. En ny föreskrift om Organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) har tillkommit under våren. Beställare av företagshälsovård visar ett stort intresse av att sprida informationen till chefer/ledning kring denna nya förordning i syfte att kunna arbeta mer med systematiskt arbetsmiljöarbete. Ingen av företagshälsorna har en rutinfråga gällande våld i nära relationer utan frågan ställs om misstanke föreligger. Vid hälsokartläggningar ingår rutinfrågor om alkohol – (Audit). Samtliga företagshälsor upplever att det är viktigt med förebyggande arbete. Upprepad korttidssjukfrånvaro är ofta en första signal på ohälsa.

Nämnden har lyft synpunkter som framkommit från befolkningen via dialogmöten och övriga möten. Synpunkterna har lyfts skriftligt via underlaget och muntligt vid mötet med landstingsstyrelsen arbetsutskott.

Arbetsutskottet har gjort ett studiebesök på Angereds närsjukhus för att undersöka hur de har arbetat för att möta befolkningens behov. Dialoger har förts om arbetet med folkhälsofrågor och mänskliga rättigheter.

Projektet med kulturdoulor som påbörjades 2015 har haft ett mycket positivt utfall. Från och med 2017 kommer kulturdoulor att ingå i den ordinarie verksamheten.

Vid lärandeseminarier har nämnden arbetat aktivt med ett av de riktade uppdragen, riskbruk av alkohol. Man har även fokuserat på det dolda missbruket – spelberoende samt på kulturella aspekter på smärta.

Nämnden vill också uppmärksamma behovet att arbeta förebyggande gällande rökning/tobak bland de ensamkommande barnen och ungdomarna. Hälsokommunikatörer är en viktig länk i att sprida information om tobaksavvänjning. Landstingsfullmäktige har tagit beslut om att stå bakom Tobacco endgame. Nämnden känner sig nöjd med att beslutet är fattat. Nämnden har aktivt spridit information inom Umeåregionen angående Tobacco endgame.

Alkoholvanorna bland befolkningen har förändrats. Riskbruket för kvinnor har ökat. Andelen män med hög konsumtion är relativt oförändrad.

3. Måluppfyllelse

I det följande redovisas nämndens måluppfyllelse i tabellform. Grönt anger att målet uppfylls och rött pekar på en större avvikelse från målet och därmed inte uppfylls.

Färgmarkeringar

Målet uppfyllas till största delen (>95%)

Målet uppfylls inte

Verksamhetsmål 2016	Nämndens mål	Aktivitetsmål	Måluppfyllelse 2016
Fullmäktiges inriktningsmål: Bättre och jämlik hälsa			
Strategi: Aktiv medborgardialog kring behov och förväntningar av hälso- och sjukvården	Utveckla medborgardialogernas inspel på hälso- och sjukvården genom att lyfta synpunkter till styrelsen och berörd instans	Genomföra medborgardialoger Möten med LTS au 2 ggr/år	Medborgardialoger med pensionärsföreningar, funktionshinder- och patientföreningar är genomförda. Medborgarnas synpunkter och förbättringsområden lämnas till LTS i underlaget för 2018. Två möten med LTS au har genomförts.
Riktade uppdrag: Arbeta aktivt för att motverka våld i nära relationer	Motverka våld genom att öka medvetenheten	Informationsspridning via folkhälsoråden, lyfta frågorna vid hälsocentralsbesöken samt internt och externt	Nämnden har lyft och belyst vikten av arbetet med våld i nära relationer vid besöken på hälsocentralerna, på folkhälsoråden, på företagshälsövårdsbesöken, via UmeBrå och livslustdagen för pensionärer. Nämnden har i det inlämnade underlaget beskrivit arbetet och förslag till förbättringar inom området. Kunskapsinhämtning via rapport från Uppsala Universitet och NCKs sammanställning om hur våld påverkar hälsan pågår.

			Det interna arbetet och arbetet med andra aktörer fortsätter. Ett exempel på detta är kampanjen Bry dag.
Riktade uppdrag: Arbeta aktivt för att motverka ökat riskbruk av alkohol	Motverka ökat riskbruk av alkohol	Öka medvetenheten på folkhälsoråd och UmeBrå Föra dialog och sprida information på pensionärsdialogerna	Nämnden har lyft och följt upp medvetenheten om riskbruk av alkohol vid hälsocentralsbesök, på folkhälsoråden, på företagshälsosovårdsbesöken, via UmeBrå, på pensionärsdialogerna och vid Lärandeseminarium. Nämnden har i det inlämnade underlaget beskrivit arbetet och nuläge.
Fullmäktiges inriktningsmål: God och jämlik vård			
Strategi: Arbeta för jämlik vård för befolkningen med utgångspunkt i ett normkritiskt förhållningssätt samt ett genusperspektiv	Bidra till ökad jämlikhet i vården	Informera om kvalitetsregister och statistik Via dialogmöten lyfta förbättringsområden Följa utveckling och utbildning i ämnet vid hälsocentralsbesöken	Information har lämnats vid dialogmöten, folkhälsoråd, UmeBRÅ, möten om ungdomars sexuella hälsa, samt vid patientföreningars aktiviteter. Statistik med genusperspektiv finns i underlaget. Ekonomiskt stöd till projektet kulturdoulor för att förbättra utländskfödda kvinnors hälsa. Dialog har förts vid besök på hälsocentralerna januari 2017 pga flyttat datum.
Fullmäktiges inriktningsmål: Aktiv och innovativ samarbetspartner			
Strategi: Utveckla och aktivt arbeta med folkhälsoarbete i samverkan med andra	Bidra till förbättrad folkhälsa	Delta och föra dialog i ämnet i folkhälsoråden UmeBrå, pensionärs- och funktionshinderföreningar och i samverkansgrupp för ungdomars sexuella hälsa Anordna Livslustdagar med föreläsningar i ämnet	Arbete inom de olika folkhälsomålen har skett via flertalet arrangemang i folkhälsoråden, UmeBrå, ungdomars sexuella hälsa, pensionärs och funktionshinderföreningarna. Nämnden har också lyft olika förslag till landstingsstyrelsen för att förbättra folkhälsan, se underlaget Livslustdag med funktionshinder- och patientföreningar har genomförts med föreläsningar om att leva med bipolär sjukdom och hur man kan få ett bra liv via naturens läkande kraft. Livslustdag med pensionärer har genomförts med föreläsningar om artros och våld i nära relationer – ur ett äldreperspektiv.

3.1 Analys av måluppfyllelse

Nämnden finns representerad på väldigt många olika arenor där man förankrar och arbetar vidare med det förebyggande folkhälsoarbetet. Det är en styrka i nämndens arbetssätt.

Att försöka mäta folkhälsoarbete via delårsrapporter eller årsredovisningar är komplicerat. Förebyggande folkhälsoarbete kräver kvalitativt arbete över lång tid, vilket är svårt att mäta kvantitativt per delår och år.

Nämnden har uppnått de uppsatta målen med en ekonomi i balans.

4. Arbete med fullmäktiges uppdrag

Nämnden har arbetat mycket aktivt med de två riktade uppdragen, riskbruk av alkohol och våld i nära relationer. Vid besöken på hälsocentralerna och på företagshälsovården har man diskuterat nuläge, hur hälsocentralerna arbetar, och vilka insatser som krävs för att förbättra situationen. Frågorna har också diskuterats i de olika folkhälsoråden och i UmeBrå och till viss del även vid möten med pensionärs- och funktionshinderföreningarna. I underlaget till landstingsstyrelsen har nämnden beskrivit vissa delar av arbetet och lämnat flera förslag till förbättringsåtgärder.

Av de två riktade uppdragen vill vi främst lyfta arbetet för att motverka ökat riskbruk av alkohol. Alkoholmönstret har förändrats över tid och riskbruket hos kvinnor har ökat. Skillnaden idag jämfört med tidigare är att man vågar fråga om alkoholvanor vid t.ex. hälsokartläggningar, VHU.

Nämnden har fortsatt sin fördjupning via beställd rapport från Uppsala Universitet och NCK, Våld och hälsa och via föreläsning på lärandeseminarium. Nämnden planerar att utifrån sin ytterligare inhämtade kunskap fortsätta sitt förebyggande arbete.

5. Ekonomi

Nämnden har två kostnadsställen, kostnadsställe 18216 som avser arvoden och kostnader som härrör till nämndens uppdrag, samt kostnadsställe 18222 som avser folkhälso- och visionsprojekt. I årsrapporten 2016 har nämnden ett positivt utfall på 35 100 kronor respektive 146 600 kr.

En sammanfattning av förbrukade folkhälso- och visionsmedel kostnadsställe 18222:

- Kulturdoula, 150 000 kronor.
- Rädda Barnen i Vindeln, föreläsning, 800 kronor.
- Umeå-Holmsunds skidklubb, folkhälsoprojekt för barn och ungdomar, 10 000 kr.
- Livslustdagar (2 st) tillsammans med pensionärsföreningar respektive funktionshinderföreningar ca 9 100 kr.
- Taveljö AIK, Taveljö halvmaraton, 1 000 kr.
- Studieförbundet Vuxenskolan Västerbotten, Robertsfors, föreläsning 5 000 kr.
- Kondomer i samarbete med gymnasieskolorna, 8 000 kr.
- Folkhälsopriset 2016, Hildur Lindqvist, Afasiföreningen, 20 000 kr.

RESULTATRÄKNING

Kostnadsställe	Årsbudget	Utfall 2016	Diff +/-
18216	2 392,0	2356,9	35,1
18222	353,0	206,4	146,6

Tabell 2: Siffrorna anges i tusental

Ledningsstaben
Tina Mårdvall

2017-02-16

Kurser och konferenser 2016 FoP-U

Arrangör	Ämne	Plats	Datum	Deltagare	Redovisat
Nätverk Hälsa och demokrati, SKL Region Skåne	Nationella nätverkskonferensen	Malmö	10-11 feb	H. Hedlund L. Granbom A. Mosahafi H-I. Smetana S. Eriksson M .Lundqvist-Brömster	På nämndmöte 17 februari
Region Västerbotten, Umeå universitet, VLL	Kunskap, kompetens och lärande organisationer	Umeå	4 februari	K .Jonsson P. Lundgren	På nämndmöte 6 april
HSO, Umeå Universitet, VLL ABF	Bemötande i vård och rehabilitering	Umeå	22 februari	L. Granbom M. Gustavsson	På nämndmöte 6 april
Region Västerbotten	Spridningsseminarium barn och ungas hälsa	Lycksele	28 april	H. Hedlund L. Granbom A. Mosahafi S. Eriksson K. Jonsson M. Lundberg M .Lundqvist-Brömster Å. Nyberg G. Viklund	På nämndmöte 16 maj
Barnombudsmannen, Örebro Universitet m.fl.	Barnrättsdagarna	Örebro	12-13 april	P. Lundgren	På nämndmöte 16 maj
Region Jämtland/Härjedalen, VLL, NLL, Umeå universitet	Vi mår inte så bra, seminarium om psykisk ohälsa i Sápmi	Umeå	3-4 mars	H. Hedlund M. Lundberg	På nämndmöte 6 april
SKL m.fl.	Vem f-n tar ansvar	Stockholm	4 april	A. Mosahafi	På nämndmöte 6 april
Umeå Universitet	Folkhälsa som en faktor för regional utveckling	Umeå	19 april	J. Karlberg	På nämndmöte 16 maj
Stiftelsen Hippocampus, VLL, Västerbottens ridsportförbund	Verksamhet med hästen som resurs inom hälsa, vård, skola och omsorg-om nytänkande och samverkan	Umeå	17 maj	L. Granbom	På nämndmöte 1 september
Socialstyrelsen, Nka, Linnéuniversitetet, VLL	Barn som närstående i svåra situationer	Umeå	3 juni	H. Hedlund L. Granbom	På nämndmöte 1 september

Ledningsstaben
Tina Mårdvall

2017-02-16

Kommissionen för jämlik hälsa, NLL, VLL m.fl, NBV, VLN, Länsstyrelsen Västerbotten	Konferens om jämlik hälsa	Luleå, Umeå via länk	21 september	H. Hedlund J. Karlberg	På nämndmöte 22 september
Länsstyrelsen Västerbotten, NVB, VLN, SEÖN	Hur mår barn och unga i Västerbotten	Umeå	15 oktober	H. Hedlund	På nämndmöte 26 oktober
VLL, Umeå Universitet, Region Västerbotten	Norrländska demensdagen	Umeå	29 november	H. Hedlund L. Granbom A. Mosahafi M. Gustavsson	På nämndmöte 21 december
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåregionen, pensionärsföreningar	Livslustdagen	Umeå	6 oktober	H. Hedlund I. Granbom M. Gustavsson L. Söderström G. Viklund J. Karlberg	På nämndmöte 26 oktober
Nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåregionen	Lärandeseminarium	Umeå	13-14 oktober	H. Hedlund I. Granbom A. Mosahafi K. Jonsson M. Gustavsson L. Söderström G. Viklund L. Berglund B. Lindén	På nämndmöte 26 oktober
VLL, Skellefteå kommun, Lycksele kommun	Välkomna till en dag om att förebygga självmord	Umeå	9 september	H. Hedlund	På nämndmöte 22 september
Dagens medicin agenda	Folkhälsodagen 2016	Stockholm	15 september	A. Mosahafi	På nämndmöte 22 september
Umeå kommun, Länsstyrelsen Västerbotten, Brottsoffermyndigheten, Kvinno- och tjejjouren i Umeå, VLL, HSO Västerbotten	Riva hinder- Att bemöta och uppmärksamma våldsutsatta personer med funktionsnedsättning	Umeå	11 oktober	L. Granbom	På nämndmöte 26 oktober
VLL	Sömnens betydelse för hälsan	Umeå	12 oktober	L. Granbom	På nämndmöte 26 oktober
Umeå kommun	Umegration- Umeås forum för integration	Umeå	19 oktober	L. Granbom	På nämndmöte 26 oktober

Ledningsstaben
Tina Mårdvall

2017-02-16

Afasiföreningen Västerbotte, Afasiföreningen Umeå, Studieförbundet vuxenskolan	Temadag om funktionshindret Afasi	Nordmaling	19 oktober	M. Gustavsson	På nämndmöte 23 november
Arbets- och beteendemedicinskt Centrum, Västerbottens läns landsting, Idrottshögskolan och Enheten för Yrkes- och miljömedicin	Fysisk aktivitet och hälsa	Umeå	9 november	H. Hedlund	På nämndmöte 23 november
HFS	Web-seminarium, Västerbottens hälsoundersökningar	Stockholm via webb	30 november	L. Granbom A. Mosahafi	På nämndmöte 21 december